

С Т А Н О В И Щ Е

за дисертацията за присъждане на научна и образователна степен «доктор»
на Ваня Николова Петрова
на тема «Предачество и тъкачество в Севернобалканската област през бронзовата и
ранножелязната епоха (III – средата на първо хилядолетие пр. Хр.)»

Както се вижда от заглавието, дисертационният труд е посветен на тъкачеството и предачеството в район и период, за които реално съществуващите преки извори са най-вече находките на прешлени за вретено, тежести за тъкачен стан и миниатюрно количество запазени миниатюрни части или следи от тъкани. Това е причината тази тема да не е разглеждана детайлно и самостоятелно в българската археологическа литература досега. В световен мащаб, темата за дървното текстилно производство е разглеждана подробно и самостоятелно, особено през последните години, най-вече заради находките на запазени тъкани. Изследвани са различните последователни етапи на процеса на производство на текстил - от набавянето на суровината, до създаването и използването на тъканите. Липсата на аналогични изследвания в България, които да дават информация за нивото на развитие на текстилното производство в древността е водещия мотив за избора на темата на разглежданата дисертация. Хронологическата и териториалната рамка са предпоставени от наличния достъпен изворов материал - пълни колекции от предмети, свързани с текстилното производство от няколко селища от Тракия. Ваня Петрова си поставя за цел, както сама се изразява, "да реабилитира" темата за предачеството и тъкачеството в изследванията за Балканите. "Реабилитация" (използвано в увода и заключението) не е удачно подбраната дума, тъй като към темата не е имало специално лошо или дискриминационно отношение и находки, свързани с тъкачество и предачество са публикувани, при това с правилна интерпретация.

В отделните части на дисертационния си труд В. Петрова се постарала да следва и представи отделните етапи на текстилното производство в тяхната последователност - от добив на суровина до краен продукт. Тъй като за част от тях за района и периода, предмет на изследването, няма собствени данни, за компенсация на липсата, тя е привлекла други такива от други райони и периоди. Така работата, макар в заглавието да е ограничена от конкретни териториално-хронологически рамки, на практика се е превърнала в подробен преглед на темата за дървното текстилно производство. Наличните собствени извори са анализирани и представени коректно. Заключениеята са приемливи.

Общото ми впечатление от дисертацията е добро. Нейни конкретни приноси, според мен, са:

1. Направен е подробен преглед на изследванията за предачеството и тъкачеството в древността. На практика, това е първото съчинение на български език, което може да се използва като справочник по темата и има историографски принос.

2. Обработени и отлично илюстрирани са няколко пълни колекции от тежести за тъкачен стан и прешлени за вретено от проучени селища от Тракия.

3. Събрани са всички публикувани предмети, даващи информация за предачеството и тъкачеството от разглеждания район, от неолита, енеолита, бронзовата и ранната желязна епоха.

4. Направения сравнителен анализ на тежестите за стан и прешлени за вретено от различните хронологически етапи е довел до установяване на формалните им хронологически специфики.

Имайки предвид изброените приноси, предлагам дисертацията за успешна защита.

Доц. Петя Георгиева

17/08/2011